

Κυριακή ΙΑ' Λουκά (Αγίων Προπατόρων): Η παραβολή τού Μεγάλου Δείπνου (Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 11 Δεκεμβρίου, 2015

(Λουκ. ιδ' 16-24)

Την ομιλία αυτή την βρίσκουμε στην περικοπή του κατά Ματθαίου Ευαγγελίου, κεφ. κβ' 2-14, που αναφέρεται στην ίδια παραβολή.

Ο Θεός θέλει τον άνθρωπο να **πιστεύει** σ' Εκείνον, περισσότερο απ' οποιονδήποτε η στιδήποτε άλλο στον κόσμο.

Ο Θεός θέλει τον άνθρωπο να **ελπίζει** σ' Εκείνον, περισσότερο απ' οποιονδήποτε η στιδήποτε άλλο στον κόσμο.

Ο Θεός ζητάει όμως και κάτι παραπάνω: θέλει ο άνθρωπος να **προσκολληθεί** με αγάπη μόνο σ' Εκείνον. Και τότε, με την αγάπη που θ' ακτινοβολεί από μέσα του, θα γίνει ένα και με την κτίση του Θεού.

Αυτή είναι η **ένωση** του ανθρώπου με το Θεό. Αυτή είναι η μνηστεία της ψυχής με το Χριστό. Κάθε άλλη ένωση είναι μοιχεία και πορνεία. Μόνο τέτοια στενή ένωση της ψυχής με το Χριστό, που σ' εμάς απεικονίζεται πιο καθαρά με τον επίγειο γάμο, μπορεί να κάνει την ψυχή πλούσια και καρποφόρα. Όλες οι άλλες σχέσεις που μπορεί να συνάψει η ψυχή είναι αγκάθια και ζιζάνια, που είναι γυμνά και άγονα από κάθε αγαθό. Αν αυτό δεν το γνωρίζουν και δεν μπορούν να το γνωρίζουν οι άνθρωποι που ζουν μακριά από την Εκκλησία του Χριστού, οι χριστιανοί όμως πρέπει να το γνωρίζουν, ιδιαίτερα οι ορθόδοξοι χριστιανοί. Είναι στο πνεύμα και την παράδοσή μας να κατανοήσουμε το βάθος και το πλάτος της αποκάλυψης του Θεού που έγινε με τον Κύριο Ιησού. **Να κατανοήσουμε την αιωνιότητα πιο σωστά από τους λαούς της Ανατολής, να κατανοήσουμε το χρόνο πιο σωστά από τους ανθρώπους της Δύσης.**

Με ότι είναι πιο στενά δεμένη η ψυχή του ανθρώπου, μ' αυτό κι έχει δεσμευτεί, είτε αυτό είναι ζωντανό είτε νεκρό πράγμα, είτε πρόκειται για σώμα είτε

για κάποιο ρούχο, για χρυσό ή άργυρο ή για οποιοδήποτε επίγειο αγαθό, εγκόσμια δόξα ή τιμή, πάθος ή ότι άλλο στην κτίση, όπως για παράδειγμα κόσμημα, τρόφιμο, ποτό, χορό, φύση ή οτιδήποτε άλλο. Κάθε τέτοια δέσμευση της ψυχής είναι άνομη κι επισύρει ατέλειωτη δυστυχία για την ψυχή, τόσο σ' αυτόν τον κόσμο όσο και στον άλλον. Το ίδιο συμβαίνει με την άνομη σχέση ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα, που επιφέρει στενοχώριες όχι μόνο σ' αυτούς τους δύο, αλλά και στα τυχόν παιδιά που θ' αποκτήσουν. Δεν πρέπει να κρύβουμε εκείνο που η Αγία Γραφή λέει πεντακάθαρα: πως ο Θεός είναι ζηλωτής (Εξ. κ' 5, Δευτ. δ' 24). Ο ζήλος του Θεού δε στρέφεται εναντίον άλλου στη γη, παρά μόνον στην ψυχή του ανθρώπου. Ο Θεός θέλει αποκλειστικότητα στην ψυχή του ανθρώπου, την θέλει πιστή με καθαρότητα και ειλικρίνεια. Κι αυτό ο Θεός το θέλει για το καλό της ψυχής. Η άπειρη σοφία του Θεού γνωρίζει - όπως πρέπει και μεις να γνωρίζουμε μετά την έλευση του Χριστού - πως **αν η πίστη της ψυχής στο Θεό, το Δημιουργό, είναι ελλιπής, πως αν ενωθεί με απόλυτη αγάπη με κάποιον άλλον ή κάτι άλλο στον κόσμο, τότε σιγά σιγά θα υποδουλωθεί, θα γίνει σκλάβο**, θα είναι σαν μια σκοτεινή κι απελπισμένη σκιά και τελικά θα καταλήξει σε μια ελεεινή εικόνα εκεί, όπου είναι ο τρυγμός κι ο βρυγμός των οδόντων.

Η θερμή αγάπη της ψυχής προς το Θεό είναι ο μόνος νόμιμος δεσμός. Κάθε άλλη αγάπη, που είναι μακριά από το Θεό ή εναντίον του Θεού, είναι **ειδωλολατρεία**. Με την αγάπη για το σώμα, ο άνθρωπος μετατρέπει το σώμα σ' έναν ψεύτικο θεό, ένα είδωλο. Με την αγάπη για κάθε επίγειο αγαθό ή κόσμημα, ο άνθρωπος ειδωλοποιεί τα αντικείμενα αυτά. Με την αγάπη για οποιονδήποτε ή για οτιδήποτε, ο άνθρωπος ειδωλοποιεί τον εαυτό του. Αυτό σημαίνει πως ο άνθρωπος καθοδηγεί την αγάπη, που ανήκει αποκλειστικά στο Θεό, σε κάτι μικρότερο και υποδεέστερο από το Θεό, σε κάτι λιγότερο άξιο ν' αγαπηθεί. **Σε οτιδήποτε πιστεύει ο άνθρωπος, ελπίζει ή αγαπά περισσότερο από το Θεό, παίρνει τη θέση του Θεού, καθίσταται είδωλο, ένας ψεύτικος θεός της ψεύτικης ψυχής**. Κάθε τέτοια ειδωλολατρεία οι προφήτες την ονόμασαν **μοιχεία** και **πορνεία** (Ιερ. γ' 1, Ιεζεκ. κγ' 7).

Το χειρότερο απ' όλα είναι ότι **οι ειδωλολάτρες ταυτίζονται με τα είδωλά τους**. Σε κάθε αγάπη, ο άνθρωπος χάνεται σταδιακά στο αντικείμενο της αγάπης του. **Εκείνο που ο άνθρωπος σκέφτεται συχνότερα, εκείνο που αγαπά κι επιθυμεί περισσότερο, σιγά σιγά θα γίνει η ίδια η ουσία της ύπαρξής του**, είτε τρόφιμο είναι αυτό είτε ποτό, χρυσός ή ασήμι, κόσμημα ή ρούχο, σπίτια ή κτήματα, τιμή ή δύναμη. Αυτό το διαβάζουμε και στην Αγία Γραφή: *«Επορεύθησαν οπίσω των ματαίων και εματαιώθησαν»* (Δ' Βασ. ιζ' 15).

Η επιθυμία ανάμεσα σ' έναν άντρα και μια γυναίκα είναι κάτι φυσικό, δεν είναι εξαίρεση. **Ο άνθρωπος ταυτίζεται με ό,τι αγαπά. Αν αυτό που αγαπά είναι ο Θεός, γίνεται Θεός. Αν είναι ο πηλός, γίνεται πηλός. Ο άνθρωπος σώζεται ή κολάζεται από την αγάπη που έχει σ' αυτή τη ζωή. Μια μόνο σωστική**

αγάπη υπάρχει, η αγάπη για το Θεό. Κάθε άλλη αγάπη είναι απώλεια . Ένας μόνο νόμιμος και σωστικός γάμος υπάρχει για την ψυχή: ο γάμος της με το Θεό. Κάθε άλλος γάμος που δεν προέρχεται από το γάμο αυτό, όπως οι ακτίνες από τον ήλιο, είναι κολάσιμος.

Το **σημερινό ευαγγέλιο** μας δίνει την πιο καθαρή εικόνα του θαυμαστού αυτού μυστηρίου. Μας λέει δηλαδή πως η ψυχή του ανθρώπου στεφανώνεται με το Θεό, ως πιστή νύμφη· πως σαν τυφλός προδότης και άπιστος σύζυγος από την άλλη, παρασύρεται στον όλεθρο και στο σκοτάδι, στα ζιζάνια και την κακία της ειδωλολατρείας.

«Ωμοιώθη η βασιλεία των ουρανών ανθρώπω βασιλεί, όστις εποίησε γάμους τω υιώ αυτού» (Ματθ. κβ' 2). Όπως και στις άλλες παραβολές του Χριστού, έτσι κι εδώ αναφέρεται σ' ολόκληρη την ανθρώπινη ιστορία, από την αρχή ως το τέλος. Άνθρωποι σοφοί δουλεύουν σκληρά για να γράψουν μεγάλα και πολλές φορές ακατανόητα βιβλία για να εξηγήσουν την ιστορία του ανθρώπου. Μπορεί να πετύχουν σ' αυτό που προσπαθούν να κάνουν, συχνά όμως μπλέκουν τη διάρθρωσή τους και συγχέουν τα νοήματα. Ο Χριστός όμως, με μια σύντομη και απλή παραβολή, τα λέει όλα **καθαρά και κατανοητά**. Πράγματι, *«ουδέποτε ούτως ελάλησεν άνθρωπος, ως ούτος ο άνθρωπος»* (Ιωαν. ζ' 46).

Η βασιλεία του Θεού δεν μπορεί να εξηγηθεί με λόγια . Μόνο με κάτι που είναι οικείο σε μας σ' αυτόν τον κόσμο μπορεί να παρομοιαστεί. Ανάμεσα στ' άλλα, μπορεί να παρομοιαστεί και μ' ένα γάμο. Ο γάμος είναι μια ευκαιρία χαράς στους ανθρώπους. Η βασιλεία των ουρανών είναι από μόνη της χαρά, μπορεί επομένως να περιγραφεί μ' ένα γάμο. **Ο βασιλιάς της παραβολής είναι ο ίδιος ο Θεός. Υιός Του είναι ο Κύριος Ιησούς Χριστός**. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής αποκάλυψε πως Εκείνος είναι ο Νυμφίος (Ιωάν. γ' 29). Κι αυτό το επιβεβαίωσε ο ίδιος ο Χριστός (Ματθ. θ' 15). Ολόκληρη η ιστορία του ανθρώπου, ξεκινώντας με την έξωση του Αδάμ από τον παράδεισο, είναι **η πορεία προετοιμασίας της ψυχής του ανθρώπου για το γάμο της με τον Υιό του Θεού** . Η έλευση του Χριστού στον κόσμο είναι η πραγματική αρχή της γιορτής του γάμου. Ολόκληρη η περίοδος από την έλευσή Του ως το θάνατο και την Ανάστασή Του, είναι η συνέχιση της γαμήλιας γιορτής στον κόσμο. Η χαρά όμως θα φτάσει στο απόγειό της μόνο στη μέλλουσα ζωή.**Η έλευση του Χριστού στον κόσμο είναι το πιο ευφρόσυνο γεγονός για το ανθρώπινο γένος** γενικά και για κάθε ψυχή ξεχωριστά, όπως η έλευση του νυμφίου στη νύμφη.

Απ' όλα τα έθνη της γης, ο πιο χαρούμενος λαός θα έπρεπε να είναι οι Ιουδαίοι, που δέχτηκαν το Χριστό ως Νυμφίο, αφού το έθνος αυτό είχε προπαρασκευαστεί

καλύτερα από το Θεό να Τον δεχτεί. Το έθνος αυτό είχε την επιπλέον χαρά να είναι το πρώτο που συνάντησε το Χριστό, το πρώτο που τον γνώρισε και τον υποδέχτηκε, για ν' αναγγείλει τη χαρά της σωτηρίας όλων των εθνών και των λαών της γης. **Αυτός είναι ο λόγος που, στο αρχικό κείμενο του ευαγγελίου, χρησιμοποιείται πληθυντικός: όστις εποίησε γάμους τω υιώ αυτού.** Ο αναμενόμενος Μεσσίας ήρθε στο λαό της Παλαιάς Διαθήκης των Ιουδαίων. Ο νυμφίος κάθε ψυχής που αναζητούσε σωτηρία, ζωή και χαρά, είχε έρθει. Ο νυμφίος όλων των ανθρώπων **είχε έρθει για όλους τους λαούς, όλα τα έθνη**. Όσο μεγάλη κι αν ήταν όμως η αγάπη του Θεού για τους ανθρώπους, άλλη τόση ήταν **η τυφλότητα κι η κακία των αμαρτωλών στη γη**. *«Εις τα ίδια ήλθε και οι ίδιοι αυτόν ου παρέλαβον»* (Ιωαν. α' 11), γράφει ο ευαγγελιστής. Ήρθε λοιπόν πρώτα σ' εκείνους που από πολύ καιρό και πολύ προσεχτικά είχε προετοιμάσει ως νύμφη Του: στον Ιουδαϊκό λαό. Ο λαός αυτός όμως **δεν τον αναγνώρισε. Αντίθετα, τον περιφρόνησε και τον απόρριψε.**

Συνεχίζει η παραβολή: *«Και απέστειλε τους δούλους αυτού καλέσαι τους κεκλημένους εις τους γάμους, και ουκ ήθελον ελθείν»* (Ματθ. κβ' 3). Θέλοντας να προετοιμάσει τη γιορτή για τους γάμους του Υιού Του, ο Θεός έστειλε πρώτα για πολλούς αιώνες **τους προφήτες**, για ν' αναγγείλουν τη γιορτή που πλησίαζε και να καλέσουν τον εβραϊκό λαό να προετοιμαστεί κι εκείνος, ώστε να υποδεχτεί το Νυμφίο Χριστό. Οι προφήτες ήταν οι πρώτοι υπηρέτες που έστειλε για να καλέσει τους κεκλημένους εις τους γάμους. Όταν ο Χριστός είχε ήδη εμφανιστεί στον κόσμο, στάλθηκε ως αγγελιαφόρος ο Ιωάννης ο Πρόδρομος, για ν' αναγγείλει κι αυτός, να κραυγάσει δυνατά και να καλέσει. Όπως όμως ένας πολύ μικρός αριθμός ανθρώπων άκουσε τους αρχαίους προφήτες, έτσι και τώρα πολλοί λίγοι πρόσεξαν τον κήρυκα της ερήμου, τον Ιωάννη τον Πρόδρομο. *Και ουκ ήθελον ελθείν.*

«Πάλιν απέστειλεν άλλους δούλους λέγων· είπατε τοις κεκλημένοις· ιδού το άριστόν μου ητοίμασα, οι ταύροι μου και τα σιτιστά τεθυμένα, και πάντα έτοιμα· δεύτε εις τους γάμους» (Ματθ. κβ' 4). Οι άλλοι υπηρέτες ήταν οι **απόστολοι** κι οι συνεργάτες τους. **Προσκεκλημένοι ήταν πάλι οι ίδιοι: οι Εβραίοι**. Ο ίδιος ο Κύριος είχε πει παλιότερα: *«Ουκ απεστάλην ει μη εις τα πρόβατα τα απολωλότα του οίκου Ισραήλ»* (Ματθ. ιε' 24). Στην αρχή έδωσε την εξής εντολή στους αποστόλους: *«Πορεύεσθε δε μάλλον προς τα πρόβατα τα απολωλότα οίκου Ισραήλ»* (Ματθ. ι' 6). Αυτό πριν από το πάθος και την Ανάστασή Του. Όταν όμως οι Εβραίοι τον απόρριψαν, όταν οι κακοί γεωργοί τον έβγαλαν έξω από τα τείχη και τον θανάτωσαν, τότε, μετά την Ανάσταση, έδωσε καινούργια εντολή: *«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη»* (Ματθ. κη' 19).

Ο Θεός έμεινε πιστός στην επαγγελία Του, οι Εβραίοι όμως την καταπάτησαν. Ο Θεός έμεινε πιστός στη νύμφη Του, στην εκλεκτή Του, στο λαό της Παλαιάς Διαθήκης, πιστός ως το τέλος. Η νύμφη όμως δε στάθηκε πιστή στο Νυμφίο της,

συνήψε αμέτρητους άνομους δεσμούς με είδωλα και θεούς ψεύτικους, που δεν τους άφηνε για να γυρίσει στον προδομένο Νυμφίο της.

*Ιδού το άριστόν μου ητοίμασα. Έχουν ετοιμαστεί όλα όσα είναι απαραίτητα για την ανατροφή και την ανανέωση της ψυχής. **Η ψυχή τρέφεται από την αλήθεια**. Την αλήθεια αποκάλυψε στην πληρότητά της με το πλούσιο συμπόσιο του βασιλιά. Η νίκη εναντίον των πονηρών πνευμάτων, εναντίον τής αρρώστιας και της μέριμνας, η νίκη ενάντια στη φύση - όλες αυτές οι νίκες που τρεφουν κι ανανεώνουν την ψυχή του ανθρώπου, είναι εδώ, μπροστά μας. Γι' αυτό προσέλθετε.*

Ο ουρανός ως τότε έμοιαζε κλεισμένος με σιδερένιες μπάρες για τον άνθρωπο. Οι ψυχές των ανθρώπων έμοιαζαν με ελεεινές νύμφες, κλεισμένες μέσα σε υγρή φυλακή. Τώρα όμως ο ουρανός είναι ορθάνοιχτος. Στη γη εμφανίστηκε ο ίδιος ο Θεός, εμφανίστηκαν οι άγγελοι, οι νεκροί εμφανίστηκαν ζωντανοί κι η αξία τού ανθρώπου έφτασε στον ουρανό. Πόσο γλυκιά είναι η τροφή που προσφέρει ο Θεός! Πόσο πλούσιο είναι το τραπέζι Του! Προσέλθετε!

Οι τυφλές ψυχές που ζούσαν μέσα στη σκοτεινή και νοτερή φυλακή, αντί να δεχτούν την πρόσκληση στους γάμους, έκαναν ένα πολύ φοβερό έγκλημα: θανάτωσαν το Σωτήρα, το Νυμφίο τους. **Κι αυτό ακόμα όμως δεν εξάντλησε την υπομονή του Θεού**. Ο Θεός μετέτρεψε το έγκλημά τους σε πηγή χαράς και ηδονής. Το σώμα και το αίμα του σταυρωμένου Κυρίου, που ήταν ασύγκριτα γλυκύτερα από τα στέατα, προσφέρονται στο τραπέζι του Βασιλιά. Προσέλθετε! Κοινωνήστε τη γλυκύτητα που **ζηλεύουν ακόμα κι οι άγγελοι**. Οι ποταμοί χαρίτων τού παντοδύναμου και Ζωοποιού Αγίου Πνεύματος, είναι ελεύθεροι. Πάντα έτοιμα. Όλα είναι έτοιμα, τα πάντα. Όλα όσα χρειάζεται η μολυσμένη νύμφη για να καθαριστεί, οι πεινασμένοι να τραφούν, οι πληγωμένοι να γιατρευτούν, οι γυμνοί να ντυθούν, οι παράφρονες νά 'ρθουν στα λογικά τους, οι μέθυσοι να γίνουν νηφάλιοι, οι νεκροί ν' αναστηθούν. Εδώ υπάρχει το βάπτισμα με νερό, με φωτιά, με πνεύμα. Εδώ θα βρείτε την ανάπαυση μετά τη νηστεία, τα φτερά τής προσευχής. Εδώ είναι το λάδι, ο άρτος κι ο οίνος. Εδώ υπάρχει η βασιλική ιερωσύνη για να σας καθοδηγήσει, εδώ η Εκκλησία της αγιότητας και της αγάπης. Όλες αυτές τις δωρεές φέρνει ο Νυμφίος στη νύμφη Του και τις τοποθετεί στο τραπέζι του Βασιλιά. Προσέλθετε, λοιπόν, στους γάμους.

«Οι δε αμελήσαντες απήλθον, ο μεν εις τον ίδιον αγρόν, ο δε εις την εμπορίαν αυτού· οι δε λοιποί κρατήσαντες τους δούλους αυτού ύβρισαν και απέκτειναν» (Ματθ. κβ' 5, 6). Δεν ωφελεί να προσφέρεις νόμιμο γάμο σε μια επαγγελματία πόρνη. Δε θα δώσει καμιά σημασία στο νόμιμο σύζυγό της. Έχει τόσο πολύ συνηθίσει στα είδωλά της, ώστε δεν μπορεί να κόψει τους δεσμούς της μαζί τους. Το είδωλο μιας άσωτης ψυχής είναι ο αγρός, μιας άλλης είναι το εμπόριο, μιας τρίτης κάτι άλλο. **Ο αγρός υποδηλώνει το σώμα με τα σαρκικά πάθη του, το εμπόριο την απληστία**, δηλαδή την απόκτηση ή τον εμπλουτισμό των φθαρτών αγαθών αυτού του κόσμου. Ο

καθένας κατευθύνθηκε προς το είδωλό του, δεν ήθελε ν' ακούσει τίποτα για το Νυμφίο. Άλλοι ένιωσαν προσβολή με την πρόσκληση και πήραν τους υπηρέτες του Βασιλιά, τους έβρισαν ή τους σκότωσαν. Με τον ίδιο τρόπο, σύντομα μετά το Γολγοθά, μυκτήρισαν και κακοποίησαν τους αποστόλους Πέτρο και Ιωάννη (Πραξ. δ' 3) κι αργότερα θανάτωσαν τον αρχιδιάκονο Στέφανο, τον απόστολο Ιάκωβο και πολλούς άλλους.

«Ακούσας δε ο βασιλεύς εκείνος ωργίσθη, και πέμψας τα στρατεύματα αυτού απώλεσε τους φονείς εκείνους και την πόλιν αυτών ενέπρησε» (Ματθ. κβ' 7). Βασιλιάς είναι ο Θεός. Η οργή Του είναι η έσχατη εξάντληση της υπομονής Του, **η ώρα που η ευσπλαχνία Του μετατρέπεται σε δικαιοσύνη**. Στρατεύματα είναι ο ρωμαϊκός στρατός, φονείς είναι οι Ιουδαίοι και πόλις αυτών είναι η Ιερουσαλήμ. Η υπομονη τού Θεού είναι αμέτρητη, ανεξάντλητη. **Δεν τιμώρησε αμέσως τους Ιουδαίους** μετά το θάνατο του Κυρίου Ιησού, περίμενε άλλα σαράντα χρόνια. Όπως ο Κύριος είχε αναλάβει να κάνει νηστεία για σαράντα μέρες, έτσι ο Δημιουργός της ανθρωπότητας μετά το Γολγοθά έκανε νηστεία υπομονής για σαράντα χρόνια. Δε βιαζόταν να τιμωρήσει τα εγκλήματα που διέπραξαν οι άνθρωποι εναντίον Του, για να μην πουν έπειτα: «Δες, ο Θεός είναι εκδικητικός. Ας εκδικηθούμε κι εμείς λοιπόν». Όχι. Ο Θεός μόνο μετά από σαράντα χρόνια επέτρεψε να τιμωρηθεί το έθνος των Ιουδαίων για τα εγκλήματα που έκαναν οι άρχοντές του εναντίον των δούλων Του.

Απ' αυτό πρέπει να διδαχτούμε πως δεν πρέπει να ζητάμε εκδίκηση για αδικίες που έγιναν προσωπικά σ' εμάς. Πρέπει να προσπαθούμε όσο γίνεται περισσότερο να διορθώνουμε τους άδικους. **Γιατί ο Θεός ονομάζει στρατεύματά Του το ρωμαϊκό στρατό;** Επειδή χρησιμοποίησε το στρατό αυτόν για να τιμωρήσει τον αχάριστο περιούσιο λαό Του. Όπως παλιότερα είχε χρησιμοποιήσει τα ειδωλολατρικά στρατεύματα της Ασσυρίας, της Αίγυπτου και της Βαβυλώνας για να τιμωρήσει και να προειδοποιήσει τους Ισραηλίτες, έτσι και τώρα χρησιμοποίησε τα στρατεύματα της Ρώμης για να τιμωρήσει το αχάριστο αυτό έθνος. Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες Βεσπασιανός και Τίτος, ο ένας μετά τον άλλον, κυριάρχησαν στην Ιερουσαλήμ και την κατέκαψαν, σκότωσαν πολλούς Ιουδαίους και σκόρπισαν τους υπόλοιπους στα τέσσερα σημεία τού γνωστού τότε κόσμου. Αυτό που προφήτεψε ο Κύριος με την παραβολή τού Γάμου τού Υιού τού Βασιλιά, εκπληρώθηκε στο ακέραιο. Ας δούμε τώρα τι κάνει ο βασιλιάς μετά την τιμωρία και τον διωγμό των Ιουδαίων:

«Τότε λέγει τοις δούλοις αυτού· ο μεν γάμος έτοιμός εστιν, οι δε κεκλημένοι ουκ ήσαν άξιοι· πορεύεσθε ουν επί τας διεξόδους των οδών, και όσους εάν εύρητε καλέσατε εις τους γάμους» (Ματθ. κβ' 8, 9). *Ο γάμος έτοιμός εστιν*, είπε ο Θεός στους καινούργιους δούλους Του. Από την πλευρά μου, λέει ο Θεός, είναι όλα έτοιμα. Οι πρώτοι καλεσμένοι όμως δεν ήταν άξιοι και γι' αυτό δεν μπορούσαν να έρθουν.

Κοίταξαν μα δεν είδαν, γι' αυτό και δε χάρηκαν. Αφουγκράστηκαν μα δεν άκουσαν, γι' αυτό και δεν ανταποκρίθηκαν. **Αγάπησαν περισσότερο τα είδωλα τα σωματικά, το μαστωνά, τα πλούτη**, γι' αυτό και αρνήθηκαν την πρόσκληση. **Ήταν δεμένοι με τις αλυσίδες της δουλείας στα κατώτερα, στα υποδεέστερα**, γι' αυτό και σήκωσαν τα χέρια τους εναντίον τού Υψίστου.

Τώρα, λοιπόν, πορεύεσθε επί τας διεξόδους των οδών και καλέστε όποιον βρείτε μπροστά σας. Ο Ισραήλ είναι σαν ένα περιφραγμένο αμπέλι. Αποδειχτηκε άκαρπο όμως. Γι' αυτό βγείτε από τον αμπελώνα αυτόν, πηγαίνετε στα απερίφραχτα αμπέλια των ειδωλολατρών και καλέστε τους όλους. Ο Ισραήλ μοιάζει, με ένα κλειστό ενυδρείο, φίδια όμως έχουν αφήσει εκεί τ' αυγά τους. Πηγαίνετε λοιπόν στα ανοιχτά και ρίξτε τα δίχτυα στη θάλασσα όλης της ανθρωπότητας. Ο Ισραήλ δείχνει να είναι ένα φυτώριο, βαλμένο μέσα στον αγρό τού Θεού, απ' όπου θα μεταφυτεύονταν ευγενή φρούτα στον αγρό όλης της ανθρωπότητας. Το φυτώριο όμως έμεινε άγονο. Πηγαίνετε λοιπόν στον ανοιχτό αγρό τής γης και φυτέψτε ευγενείς καρπούς.

Αυτό είναι το νόημα των λόγων που είπε μετά ο Χριστός: «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη*» (Ματθ. κη' 19). **Επί τας διεξόδους των οδών, εννοούσε τον ειδωλολατρικό κόσμο**, εκεί που οι δρόμοι τού καλού και τού κακού είναι ανηφορικοί και δύσβατοι. Τα δρομάκια έχουν αγκάθια κι οι μεγάλοι δρόμοι έχουν κροκάλες γλιστερές. Οι σπόροι τού Θεού εκεί είναι εκτεθειμένοι σε κάθε κίνδυνο. Ο Θεός κοίταζε αυτόν τον μεγάλο και πυκνοκατοικημένο κόσμο με την ίδια πατρική αγάπη και μέριμνα όπως και τον Ισραήλ. Τον φρόντιζε κι αυτόν, αλλά με διαφορετικό τρόπο. Τον Ισραήλ τον καθοδηγούσε με αποκαλύψεις, με προφήτες και σημεία. Τα άλλα έθνη τα καθοδηγούσε με το να τους χαρίζει εσωτερική δύναμη συνείδησης και αντίληψης. Ήταν πολλοί εκείνοι που σώθηκαν από τους Ισραηλίτες, όσοι ήταν πιστοί και υπάκουοι. Ήταν πολλοί όμως και ανάμεσα στους ειδωλολατρικούς λαούς - όσοι ζούσαν σύμφωνα με τη συνείδηση και την αντίληψή τους. Τώρα, που ο Υιός τού Θεού ήρθε στη γη και τον απέρριψε το προηγούμενο έθνος, ο Θεός άνοιξε διάπλατα σε όλους τον ένα και μοναδικό δρόμο.

«*Και εξελθόντες οι δούλοι εκείνοι εις τας οδούς συνήγαγον πάντας όσους εύρον, πονηρούς τε και αγαθούς· και επλήσθη ο γάμος ανακειμένων*» (Ματθ. κβ' 10). Αυτή είναι η Εκκλησία τού Θεού στη γη. Αυτή είναι η νέα Διαθήκη που κάνει ο Θεός με τον άνθρωπο στο όνομα τού Υιού Του, του Κυρίου Ιησού Χριστού. **Μαζεύει (η Εκκλησία) όλα τα παιδιά τού Θεού κάτω από τις φτερούγες της, από Ανατολή και Δύση, από Βορρά και Νότο, απ' όλους τους λαούς και τα έθνη της γης, απ' όλες τις γλώσσες και τις τάξεις ανθρώπων**. Αυτός είναι ο νέος περιούσιος λαός τού Θεού, ο νέος Ισραήλ, η καινούργια γενιά τού δίκαιου Αβραάμ. Ο παλαιός Ισραήλ απίστησε, αφού έπαιξε το ρόλο του ως περιούσιος λαός στην ιστορία της ανθρωπότητας. Τώρα ο Θεός δημιούργησε ένα καινούργιο κανάλι για τη σωτηρία των ανθρώπων: το νέο Ισραήλ. Για να εξηγήσουν τη στροφή τους από τον Ιουδαϊκό

λάο στους ειδωλολάτρες, οι απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας είπαν στους πρώτους: «Υμῖν ἡ ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δε ἀπωθείσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε εαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη» (Πραξ. ιγ' 46). Ἐτσι ἐγινε ἡ καινούργια ἐπιλογή μιᾶς νέας ἀνθρωπότητος, μιᾶς νέας ἱστορίας, νέας σωτηρίας με τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς διαδόχους τοὺς, καθὼς ἡ παλιά ἐπιλογή ξεκίνησε καὶ πραγματοποιήθηκε με τοὺς πατριάρχες, τὸ Μωυσή καὶ τοὺς προφῆτες.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ γέμισε με καλοὺς καὶ κακοὺς, ἀφοῦ ὅλοι κλήθηκαν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶχε χωρίσει τὸν κόσμον σε Ἰουδαίους καὶ μὴ Ἰουδαίους. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Καινῆς Διαθήκης χωρίζει σε καλοὺς καὶ κακοὺς. Ὅλοι κλήθηκαν, καλοὶ καὶ κακοί. **Δε σώζονται ὅλοι ὁμῶς ἐκεῖνοι που ἀπλᾶ γίνονται μέλη τῆς Ἐκκλησίας με τὸ βάπτισμα.** Ὁ Πολυεύσπλαχνος Κύριος φανερώνει τὴν υπομονὴ Του στὴν Ἐκκλησία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπως ἔκανε καὶ στὴν παλιά Ἐκκλησία. Ὁ σοφὸς οἰκοδεσπότης λέει στοὺς ὑπηρέτες του νὰ μὴ ξεριζώσουν τὰ ζιζάνια τοῦ σίτου ἀμέσως, ἀλλὰ νὰ τ' ἀφήσουν νὰ ωριμάσουν καὶ τὰ δύο καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμα γιὰ τὸ θερισμό. Μέσα στα μεγάλα δίχτυα τοῦ Χριστοῦ μπαίνουν καλὰ καὶ κακὰ ψάρια κι ὅλα τ' ἀδειάζουν στὴν παραλία. Τότε μόνο ξεχωρίζουν τὰ καλὰ ψάρια ἀπὸ τὰ κακὰ. Ὁ ευαγγελιστὴς Λουκάς προσθέτει τὰ ἐξῆς στὴν ἐντολὴ τοῦ βασιλιά: «Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ρύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε» (Λουκ. ιδ' 21).

Οἱ Ἰουδαῖοι θα σκέφτηκαν ὅτι ἔτσι ὁ Χριστὸς ἔκανε μιὰ σωστὴ περιγραφή ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν εαυτό τους. Στὴν πραγματικότητα ἔτσι ἦταν ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη στὴ γῆ, ὡσότου γνώρισαν τὸ Χριστό καὶ κάθησαν στὴν πλούσια τράπεζα που τοὺς παράθεσε με ὅλα τ' ἀγαθὰ που χορηγοῦσε κι ἐξακολουθεῖ νὰ χορηγεῖ στὸν κόσμο. **Χωρὶς τὸ Χριστό εἴμαστε ὅλοι φτωχοί, ἀνάπηροι, χωλοὶ καὶ τυφλοί.** Μόνο ὁ Χριστὸς μπορεῖ νὰ μας κάνει πλούσιους με τ' ἀληθινὰ πλούτη Του. Μόνο Ἐκεῖνος μπορεῖ νὰ μας θεραπεύσει ἀπ' ὅλες τὶς ἀρρώστιες μας, νὰ μας στρέψει πρὸς τὰ ἀγαθὰ ἔργα καὶ νὰ οδηγήσει τὰ πόδια μας στὸ δρόμο τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Μόνο Ἐκεῖνος μπορεῖ ν' ανοίξει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας καὶ νὰ μας δώσει τὸ φῶς γιὰ νὰ δούμε τὸν αἰώνιο προορισμό μας, που εἶναι γεμάτος ἀπὸ γαμήλια δῶρα, ἀπὸ κάθε χαρὰ κι ευφροσύνη.

«Ἐισελθὼν δε ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτό· εταῖρε, πῶς εἰσήλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δε ἐφιμώθη» (Ματθ. κβ' 11, 12). **Ποιὸ εἶναι αὐτὸ τὸ ἔνδυμα γάμου;** Τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου τῆς ψυχῆς εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα **ἡ ἀγνότητα.** Γράφει στοὺς πιστοὺς ὁ ἀπόστολος Παύλος: «Ἡρμοσάμην ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρί, παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ» (Β' Κορ. ια' 2). Ἡ παρθενικὴ ἀγνότητα καὶ καθαρότητα εἶναι τὸ πρῶτο καὶ βασικὸ ἔνδυμα τῆς ψυχῆς. Στὴ συνέχεια ὁ ἴδιος ἀπόστολος λέει καὶ σε ἄλλους πιστοὺς ποῖο ἔνδυμα πρέπει νὰ φοράνε: «Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ

Θεού άγιοι και ηγαπημένοι, σπλάγχνα οικτιρμού, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν... επί πάσι δε τούτοις την αγάπην, ήτις εστί σύνδεσμος της τελειότητος» (Κολ. γ' 12, 14). Αυτό είναι το ένδυμα της ψυχής, όταν συνάπτει γάμο με τον αθάνατο Χριστό.

Τη μεγαλύτερη δυνατή τελειότητα αγνείας της ψυχής, απ' όλες τις επίγειες υπάρξεις, την έδειξε η πάναγνη και παναγία Παρθένος Μητέρα του Θεού, Εκείνη που έδωσε σάρκα άπο τη σάρκα της στον Κύριο και Σωτήρα μας. Κανένας από μας δεν μπορεί να έχει το Χριστό στην καρδιά του, αν η καρδιά αυτή δεν είναι εντελώς καθαρή, αν δεν είναι αμέριστα και ολοκληρωτικά δοσμένη στο Χριστό. Σαν αγνή παρθένος έχει μια μόνο αγάπη: την αγάπη της για τον Κύριο. Αυτό είναι το ένδυμα του γάμου της, φτιαγμένο από ύφασμα και χρυσό. Η αγνότητα κι η αγάπη κυοφορούν και πολλές άλλες αρετές, είτε τις αναφέρει ο απόστολος είτε όχι, που καρποφορούν πλούσια καλά έργα. Τα καλά έργα είναι τα στολίδια και τα διαμάντια που στολίζουν το ιμάτιο της αγνότητας και το χρυσοποίκιλτο ένδυμα της αγάπης.

Ο όσιος **Μακάριος** γράφει στην 15η Ομιλία του: «Με το ένδυμα γάμου κατανοούμε τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Εκείνος που δεν είναι άξιος να φορέσει το ένδυμα αυτό, δεν μπορεί να συμμετάσχει στη γαμήλια τελετή και στο συμπόσιο».

Όταν ο βασιλιάς πήγε και είδε τους καλεσμένους, είδε κι έναν που δε φορούσε αυτό το ένδυμα γάμου. Εταίρε, του είπε. **Γιατί τον ονόμασε «εταίρο», φίλο Του; Πρώτο**, για να δείξει πόσο εκτιμά την αξία τού ανθρώπου. **Δεύτερο**, επειδή Εκείνος, ο Θεός, είναι πραγματικά φίλος κάθε ανθρώπου, χωρίς διάκριση, εκτός αν ο άνθρωπος αυτός είναι ανάξιος κι απορρίπτει τη φιλία Του. «Υμείς φίλοι μού εστε, εάν ποιήτε όσα εγώ εντέλλομαι υμίν» (Ιωάν. ιε' 14), είχε πει ο ίδιος ο Κύριος στους αποστόλους. Αλήθεια, πόση συγκατάβαση και πόση μεγαλοκαρδία δείχνει ο Θεός στους ανθρώπους! Ο παντοδύναμος Δημιουργός και Κύριος των πάντων, ονομάζει φίλους Του τους αδύναμους ανθρώπους! **Με την προϋπόθεση βέβαια πως εκτελούν τις εντολές Του.**

Ο φιλοξενούμενος αυτός όμως δε φορούσε ένδυμα γάμου. Δεν έκανε το θέλημα του Θεού, διαφορετικά θα είχε βρει τέτοιο ένδυμα για να φορέσει. **Γιατί λοιπόν ο Θεός τον ονομάζει φίλο Του; Επειδή είναι βαπτισμένος** κι έτσι συγκαταλέγεται με τους πιστούς, λογαριάζεται ένας από τους φίλους τού Θεού. Καλώντας τον φίλο, ο Θεός τον επιτιμά επειδή δεν έμεινε πιστός στη φιλία του. Αυτός δεν έμεινε πιστός στη φιλία του με το Θεό, όχι ο Θεός απέναντί του. *Ο δε εφιμώθη.*

Τι θα μπορούσε ν' απαντήσει; Πως δεν μπορούσε ν' αγοράσει τέτοιο ένδυμα; Ή πως δεν μπορούσε ν' αγοράσει ύφασμα για να το κόψει και να το ράψει στα μέτρα του; Όλα θα ήταν μάταια. Ο Θεός είχε προμηθεύσει όλους τους καλεσμένους μ' ένα έτοιμο

ένδυμα. Μόνο η καλή θέληση του έλειπε, για να βγάλει τα παλιά και βρώμικα ρούχα του της αμαρτίας και να φορέσει το καινούργιο ένδυμα της σωτηρίας, το χρυσοποίκιλτο γαμήλιο ένδυμα. Δεν το έκανε αυτό όμως και τώρα έμεινε σιωπηλός, δεν είχε τίποτα να πει.

«Τότε είπεν ο βασιλεύς τοις διακόνοις· δήσαντες αυτού πόδας και χείρας άρατε αυτόν και εκβάλετε εις το σκότος το εξώτερον εκεί έσται ο κλαυθμός και ο βρυγμός των οδόντων» (Ματθ. κβ' 13). Τα χέρια του τα είχε κιόλας δέσει με τις αμαρτίες του, όπως και τα πόδια του, με το να βαδίζει το δρόμο της ανομίας και της αδικίας. Από την παρούσα ζωή είχε κιόλας διαλέξει το σκοτάδι από το φως, τον βρυγμό και τον τρυγμό των οδόντων, αντί της αιώνιας ζωής. **Είχε καταδικάσει τον εαυτό του στην απώλεια.** Στο Θεό δεν απέμενε παρά ν' απαγγείλει τη δίκαιη κρίση Του. Ο άθεος «σειραίς των εαυτού αμαρτιών σφίγγεται» (Παρ. ε' 22), μας λέει η Αγία Γραφή. Όπως ήταν δεμένος και συρόταν από τις αμαρτίες του ο αμαρτωλός αυτός, έτσι θα είναι δεμένος και στον άλλο κόσμο. **Στην άλλη ζωή δεν υπάρχει μετάνοια.** Το δέσιμο των χεριών και των ποδιών αυτό δείχνει. Πως δεν υπάρχει μετάνοια, πως δεν υπάρχει καμιά δυνατότητα να κάνει κάτι ο άνθρωπος για να κερδίσει τη σωτηρία του και την είσοδό του στην ουράνια βασιλεία.

Ο Κύριος τελείωσε την υπέροχη και προφητική παραβολή Του με τ' ακόλουθα λόγια: «Πολλοί γαρ εισι κλητοί, ολίγοι δε εκλεκτοί» (Ματθ. κβ' 14). Τα λόγια αυτά ισχύουν τόσο για τους Ιουδαίους, όσο και για τους χριστιανούς. Ανάμεσα στους Ιουδαίους ήταν λίγοι οι εκλεκτοί, όπως λίγοι υπάρχουν κι ανάμεσα στους χριστιανούς. **Όλοι εμείς οι βαπτισμένοι είμαστε καλεσμένοι στο τραπέζι του Βασιλιά**, μόνο ο Θεός γνωρίζει όμως ποιοί είναι οι εκλεκτοί. Αλίμονο σ' εκείνους από μας που θ' ακούσουν τον Ύψιστο Βασιλιά να του λέει ενώπιον των αγγέλων και των αγίων: *εταίρε, πως εισήλθες ώδε μη έχων ένδυμα γάμου;* Τι ντροπή, τι ανώφελη ντροπή! Τι απώλεια, τι αναπότρεπτη απώλεια! Είναι αλήθεια πως **ο Θεός μάς απευθύνει τα λόγια αυτά και τώρα, κάθε φορά που πλησιάζουμε στο ιερό για να κοινωνήσουμε**, να ενωθούμε πνευματικά με το Νυμφίο Χριστό. *Εταίρε, πως εισήλθες ώδε μη έχων ένδυμα γάμου;* Ας τεντώσουμε τ' αυτιά και τη συνείδησή μας όταν πλησιάζουμε το άγιο ποτήριο και θ' ακούσουμε σίγουρα τα λόγια αυτά, αυτήν την επίπληξη. Εύχομαι τα λόγια αυτά του Θεού να μην επιφέρουν τον κλαυθμό και το βρυγμό των οδόντων, στο σκότος που θ' ακολουθήσει τα τελευταία λόγια Του.

Ποιος μπορεί να μας εγγυηθεί πως ο Θεός δε θα μας πει τα λόγια αυτά σήμερα, για τελευταία φορά στην επίγεια ζωή μας; Ποιός μπορεί να εγγυηθεί πως η ψυχή του δε θα βρεθεί την ίδια αυτή νύχτα στην πανένδοξη ουράνια σύναξη,

γύρω από το βασιλικό τραπέζι, φορώντας το λερωμένο ένδυμα της αμαρτίας; Ποιος θνητός άνθρωπος μπορεί να γνωρίζει πως η σημερινή μέρα δεν είναι καθοριστική γι' αυτόν, για ολόκληρη την αιωνιότητα; **Λίγα δευτερόλεπτα ήταν αποφασιστικά για την τύχη των δύο ληστών στο σταυρό.** Ο ένας τους στάθηκε ανίκανος να εκμεταλλευτεί τα λίγα αυτά δευτερόλεπτα και οδηγήθηκε στο απόλυτο σκοτάδι. Ο άλλος χρησιμοποίησε με σοφία και σύνεση τα λίγα αυτά δευτερόλεπτα: μετάνιωσε, ομολόγησε τον Υιό του Θεού και ζήτησε τη σωτηρία του: «*Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθης εν τη βασιλεία σου*» (Λουκ. κγ' 42). Την ίδια εκείνη στιγμή η ψυχή του απεκδύθηκε το παλιό ένδυμα της αμαρτίας και φόρεσε το υπέροχο ένδυμα του γάμου. Ο μετανιωμένος ληστής παρουσιάστηκε στο βασιλικό τραπέζι στον παράδεισο, μαζί με τους εκλεκτούς.

Ας μην καθυστερήσουμε λοιπόν ούτε για μια μόνο στιγμή τη μετάνοιά μας. Κάθε στιγμή που περνάει ίσως να είναι η τελευταία που μας συγκαταριθμεί με τους κατοίκους αυτού του κόσμου. Ας καθαρίσουμε κι ας πλύνουμε γρήγορα την ψυχή μας, τουλάχιστο με τον ίδιο ζήλο που καθαρίζουμε το σώμα μας, που άυριο θ' αποτελέσει τροφή για τα σκουλήκια. Ας την καθαρίσουμε με μετάνοια και δάκρυα, ας την πλύνουμε **με νηστεία και προσευχή.** Ας την ντύσουμε με ένδυμα υφασμένο με αγνότητα κι αγάπη, στολισμένο με καλά έργα, με συγχωρητικότητα και συμπάθεια. Ας κάνουμε αυτό το λίγο που ζητάει από μας ο Θεός. Εκείνος θα κάνει τα υπόλοιπα.

Όταν ένα παιδί φωνάζει στη μαμά του πως λερώθηκε, εκείνη το καθαρίζει, το πλένει και το αλλάζει. Πόσο ποιο εύσπλαχνος όμως είναι ο ουράνιος Πατέρας μας απ' όσο είναι οποιαδήποτε μητέρα στα παιδιά της! Η αλήθεια είναι πως η ψυχή όλων των ανθρώπων είναι τόσο λεκιασμένη, που από μόνη της δε θα μπορούσε ποτέ να καθαριστεί και να γίνει άξια για να παρουσιαστεί μπροστά στο Θεό.

Ας συνειδητοποιήσει λοιπόν κάθε άνθρωπος τον πνευματικό του ρύπο. Ας νιώσει απέχθεια γι' αυτόν μ' όλη του την καρδιά κι ας κάνει αυτό το λίγο που μας ζητά ο Θεός. Το σπουδαιότερο που έχει να κάνει, είναι να κραυγάσει στο Θεό, **να ζητήσει να τον καθαρίσει Εκείνος εν πυρί και πνεύματι. Ο Θεός περιμένει τέτοιες κραυγές από τα μετανιωμένα παιδιά Του,** κρατώντας το καλλίτερο αγγελικό ένδυμα στα χέρια Του. Περιμένει πάντα για να καθαρίσει, να πλύνει, να φωτίσει, να χρίσει, με μύρο και να ντύσει όλους εκείνους που μετανοούν και κραυγάζουν.

Ας έχει δόξα ο πανεύσπλαχνος Θεός μας! Δόξα και αίνος στον ουράνιο Νυμφίο των ψυχών μας, τον Κύριο Ιησού Χριστό, μαζί με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα, την ομοούσια και αδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Απόσπασμα από το βιβλίο «ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟ Β΄ - ΟΜΙΛΙΕΣ Ε΄ Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς», Επιμέλεια - Μετάφραση: Πέτρος Μπότσης, Αθήνα 2013)

Συνιστούμε ανεπιφύλακτα στους επισκέπτες της ιστοσελίδος μας το εξαιρετικό βιβλίο με τις ομιλίες του Αγ. Νικολάου Βελιμίροβιτς:

